

Віра Ковальчук

МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

*Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів*

Івано-Франківськ

2016

УДК 371.214.114 : 378.147 : 372.3

ББК 74.580.46

Друкується за рішенням вченої ради Педагогічного факультету ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (протокол № 3 від 28 жовтня 2016 року)

Дане видання рекомендується студентам при вивченні курсу «Моделювання діяльності фахівця», допоможе при підготовці до самостійних та практичних занять.

Рецензенти:

М.П. Оліяр, доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти.

Н.М.Салига, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика.

Ковальчук В.

1 54

Моделювання діяльності фахівця: Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів /авт.-упоряд.В.М. Ковальчук.– Івано-Франківськ. Вид. Прикарпат. нац. ун-ту .ім.В.Стефаника,2016р. – 50с.

©Ковальчук В., 2016

©ДВНЗ «Прикарпатський національний університет» імені Василя Стефаника, 2016

ВСТУП

Серед актуальних завдань сучасної вітчизняної вищої освіти є забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців різних галузей, зокрема педагогічних працівників вищих навчальних закладів. Сучасний фахівець повинен володіти ґрунтовною теоретичною підготовкою, творчим мисленням, навичками управлінської та організаційної роботи, знати і вміти використовувати сучасні комп'ютерні та інформаційні технології відповідно до профілю своєї діяльності, вільно володіти іноземними мовами. Деякі аспекти забезпечення якості освітньої та професійної підготовки фахівців недостатньо розроблені й окреслені у наукових та методичних джерелах інформації.

Моделювання діяльності фахівця - відносно новий науковий напрям у вітчизняній вищій школі. Якщо раніше вища освіта викладалася у вигляді аксіоми, що не потребує доповнення та корегування, то на сьогоднішній день метою вищої освіти є навчати студента мислити, аналізувати та передбачати свої дії у майбутній професії та мати індивідуальний план із самовдосконалення у процесі отримання знань. Саме тому, моделювання потроху стає однією із провідних дисциплін у системі вищої освіти. Адже моделювати - означає повністю розуміти та творчо підходити до майбутньої професії. Предмет «Моделювання діяльності фахівця» дозволить суттєво знизити суспільний фактор отримання випадкової вищої освіти, коли людина мало усвідомлює чи не усвідомлює взагалі свою майбутню професію, і як результат не працює за нею.

З входженням країни до Болонського процесу, значно зросли вимоги до викладацьких кадрів України. Якщо раніше ставка робилася лише на професійні знання викладача, то нова система освіти потребує викладача-оратора, викладача-актора, викладача-менеджера. З одного боку, певний рівень знань з комунікації та менеджменту формується протягом професійного життя, а з іншого - компетентна та організована система підготовки викладачів може пришвидшити набуття таких знань. Підготовка викладача - такий складний

процес, як і підготовка професійного військового або лікаря. Викладач – це людина, що має постійно самовдосконалюватися та протягом усього професійного життя отримувати нові знання. Можливості мережі інтернет та кількість літератури у наукових бібліотеках мають бути поєднані із системним освітнім процесом, коли педагогічний працівник вищої школи має «дорожню карту» самоосвіти та вміє нею користуватися. Болонський процес, що пропагує навчатися протягом життя, став тим важливим поштовхом, який довів актуальність підготовки викладачів в межах магістерської програми вищого навчального закладу – нової для нас форми підготовки викладацької еліти

Дисципліна «Моделювання діяльності фахівця» передбачає розв'язання низки завдань професійної та практичної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: визначати, аналізувати та створювати моделі професійної та соціальної діяльності викладачів вищої школи. Мета курсу – розкриття суті таких понять як «моделювання», «модель», «професійна діяльність» та «соціальна діяльність» фахівця. Цей курс допоможе магістрантам пізнати особливості застосування моделювання як у навчальному процесі вищого навчального закладу, так й у процесі проведення наукових досліджень педагогічних явищ.

Загальна характеристика навчального курсу

«Моделювання діяльності фахівця»

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 18.01(специфічні категорії)	Нормативна	
	Напрямок підготовки (шифр і назва) <u>8.18010021 Педагогіка вищої школи</u>		
Модулів – 1	Спеціальність <u>8.18010021 Педагогіка вищої школи</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1,5		1	1
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	14год	4 год
		Практичні, семінарські	
		16год	6 год.
		Лабораторні	
		—	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год	80 год.
		Індивідуальні завдання: __ год.	
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 30/60, для заочної форми – 10./80

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» є формування системи теоретичних знань та практичних умінь щодо моделювання професійної та соціальної діяльності майбутнього фахівця, а також моделі особистості фахівця. Наприкінці вивчення навчальної дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» магістранти мають представити на захист створену ними модель фахівця та модель професійної діяльності фахівця у вигляді освітньо-кваліфікаційної характеристики (її частини). Для цього у процесі вивчення курсу увага магістрантів акцентується на розгляді таких питань: структура професійної діяльності; класифікація структурних елементів професійної діяльності; різноманітність підходів; поняття спеціалізації та її роль у професійній діяльності фахівця; модель майбутнього фахівця; загальна схема побудови моделі фахівця; формування системи професійних знань, умінь та навичок; професійні здібності та особистісні якості фахівця, професійно важливі якості фахівця; різноманітність підходів до визначення поняття «професіоналізм» та «професійна компетентність»; професійні компетенції майбутнього фахівця, компетенції професійного розвитку; аналіз професійної діяльності фахівця; моделювання професійної діяльності фахівця; аналіз соціальної діяльності фахівця; моделювання соціальної діяльності (модель особистості); формування системи соціально-гуманітарних умінь; зміст освіти фахівця; система стандартів вищої освіти: Державний стандарт, галузевий стандарт та стандарт вищого навчального закладу; вимоги до стандартів; функції стандартів; складові стандартів; освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця; алгоритм складання освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Завдання дисципліни – допомогти студентам глибоко оволодіти знаннями щодо загальної схеми побудови моделі фахівця, складових моделі діяльності фахівця; кваліфікації структурних елементів професійної діяльності компетенцій професійного розвитку; вмінням визначити перелік основних

виробничих функцій та узагальнених задач діяльності основних первинних посад, на яких можуть працювати випускники ВНЗ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» студенти повинні:

знати: мету і завдання курсу «Моделювання діяльності фахівця»; структуру професійної діяльності; класифікацію структурних елементів професійної діяльності; різноманітність підходів; поняття спеціалізації та її роль у професійній діяльності фахівця; модель майбутнього фахівця; загальну схему побудови моделі фахівця; формування системи професійних знань, умінь та навичок; професійні здібності та особистісні якості фахівця, професійно важливі якості фахівця; різноманітність підходів до визначення поняття «професіоналізм» та «професійна компетентність»; професійні компетенції майбутнього фахівця, компетенції професійного розвитку; вимоги до стандартів; функції стандартів; складові стандартів;

уміти: творчо використовувати навчальний матеріал у конкретних умовах педагогічної ситуації, спираючись на засвоєні теоретичні положення, аналізувати професійну діяльність фахівця; моделювати професійну діяльність фахівця; аналізувати соціальну діяльність фахівця його виховний аспект; моделювати соціальну діяльність (модель особистості); формувати систему соціально-гуманітарних умінь; аналізувати зміст освіти та освітньо - кваліфікаційну характеристику фахівця; оформити нормативну та варіативну частини ОКХ випускника у вигляді проекту Державного стандарту, галузевого стандарту та стандарту вищого навчального закладу; ; визначити алгоритм складання освітньо-кваліфікаційної характеристики, компетенції фахівця.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Тема 1.</i> Поняття діяльності, її філософський, психологічний і педагогічний аспекти.	16	2	2			12	12	2				10
<i>Тема2</i> Особливості професійної діяльності.	16	2	2			12	22		2			20
<i>Тема 3</i> Моделювання як метод соціально гуманітарних досліджень	16	2	2			12	10					10
<i>Тема 4</i> Професійна педагогічна діяльність викладача вищої школи	18	2	4			12	12	2				10
<i>Тема 5</i> Особливості професійної та соціальної діяльності фахівця	12	4	2			6	22		2			20
<i>Тема 6</i> Технологія розробки моделі професійної і соціальної компетентності фахівця	11	2	4			6	12		2			10
Разом	90	14	16			60	90	4	6			80

Під час проведення лекційних та практичних занять щодо вивчення навчальної дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» використовуються такі методи навчання як: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, робота з нормативними документами про освіту, ілюстрування, відеометод, дидактична гра, практична робота тощо.

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Моделювання діяльності фахівця» здійснюється на підставі таких методів як: метод усного контролю – здійснюється шляхом індивідуального і

фронтального опитування студентів; метод письмового контролю – здійснюється за допомогою самостійних робіт; метод тестового контролю – виконання спеціальних тестових завдань; метод самоконтролю та ін.

Методи оцінювання: оцінювання активності у процесі практичних занять, виконання творчих завдань у процесі самостійної роботи, ведення термінологічного словничка, створення освітніх проектів тощо. Форма підсумкового контролю – залік.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття діяльності, її філософський, психологічний і педагогічний аспекти. Загальне поняття феномену діяльності та її моделювання. Загальне уявлення про сутність діяльності.

Тема 2. Особливості професійної діяльності. Поняття моделювання та його особливості у соціально гуманітарних науках.

Тема 3. Сутність моделювання. Моделювання як метод соціально гуманітарних досліджень. Філософський аспект діяльності. Психолого-педагогічний аспект діяльності. Професійна діяльність фахівця. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи. Моделювання як метод наукового пізнання. Загальна схема розробки моделі фахівця та його професійної діяльності. Моделювання у психолого - педагогічних дослідженнях. Моделювання в педагогіці вищої школи.

Тема 4. Особливості професійної та соціальної діяльності фахівця. Аналіз професійної діяльності фахівця. Загальна структура професійної діяльності фахівця. Залежність між професійною діяльністю і професійною підготовкою фахівця. Аналіз соціальної діяльності фахівця. Соціальна компетентність фахівця у загальній системі його професіоналізму. Призначення і структура соціальної діяльності фахівця.

Характеристика професійної діяльності фахівця. Характеристика професійної діяльності викладача вищої школи. Особливості професійної діяльності фахівця та його освітньої підготовки. Підвищення якості професійної підготовки

фахівця. Соціальна компетентність фахівця Соціальна діяльність фахівця. Соціальна складова професійної діяльності фахівця. Призначення соціальної складової професійної діяльності фахівця.

Тема 5. Моделювання особистості фахівця, його професійної і соціальної діяльності. Сутність і призначення моделі фахівця. Особливості моделі фахівця. Призначення і використання моделі фахівця, його професійної діяльності.

Тема 6. Технологія розробки моделі професійної і соціальної компетентності фахівця. Нормативно-правова основа моделювання. Технологія моделювання професійної та соціальної діяльності фахівця. Роль і призначення моделі фахівця та моделі його професійної діяльності. Взаємозв'язок між моделлю фахівця та моделлю його професійної діяльності. Моделювання професійної діяльності фахівця-викладача вищої школи. Моделювання соціальної діяльності фахівця-викладача вищої школи. Методики аналізу документів як джерел для формування моделі фахівця та його професійної діяльності. Нормативна база моделювання діяльності фахівця. Сучасні моделі особистості, діяльності та підготовки майбутнього фахівця. Структура професіоналізму майбутнього фахівця. Нормативні документи у моделюванні професійної та соціальної компетентності фахівця. Інноваційні технології в освіті

Моделювання лекційних курсів

Лекція 1.

Тема. Поняття діяльності, її філософський, психологічний і педагогічний аспекти.

Мета. Ознайомити студентів з поняттям діяльності, її філософським, психологічним і педагогічним аспектами.

План.

1. Загальне поняття феномену діяльності та її моделювання.
2. Уявлення про сутність діяльності

Базові поняття й терміни:

Процедура діяльності (праці) - це технологія (спосіб, метод) одержання бажаного продукту. Інформація про спосіб діяльності фіксується у вигляді програми або алгоритму на деяких матеріальних носіях.

Умови діяльності (праці) - це характеристика оточення суб'єкта в процесі діяльності (температура, склад повітря, рівень акустичних шумів, пристосованість приміщення до праці, меблі, а також соціальні умови та час).

Продукт діяльності (праці) - це те, що одержано в результаті трансформації предмета в процес діяльності. Є три види задач діяльності: - професійні задачі - це задачі діяльності, що безпосередньо спрямовані на виконання завдання (завдань), яке (які) поставлено (і) перед фахівцем як професіоналом; - соціально-виробничі задачі - це задачі діяльності, що пов'язані з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі (наприклад, інтерактивне та комунікативне спілкування тощо); - соціально-побутові задачі - це задачі діяльності, що виникають у повсякденному житті і пов'язані з домашнім господарством, відпочинком, родинним спілкуванням, фізичним і культурним розвитком тощо і можуть впливати на якість виконання фахівцем професійних та соціально-виробничих задач.

Здібність - це психологічні особливості індивіда, що забезпечують можливості успішного виконання певного виду продуктивної діяльності. Здібності пов'язані із загальною спрямованістю особи, з її нахилом до тієї чи іншої діяльності.

Зміст вищої освіти - це вимоги до системи знань, умінь і навичок, до світогляду, громадянських і професійних якостей майбутнього фахівця, що формуються у процесі навчання.

Зміст навчання - це структура, зміст і обсяг навчальної інформації з урахуванням особливостей її вивчення та засвоєння, а також комплекс завдань і вправ, що мають бути виконані.

Кваліфікація - це здатність особи виконувати завдання або обов'язки відповідної роботи. Кваліфікація вимагає відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Навичка - дії, що виконуються при здійсненні певної діяльності, які, завдяки численним повторенням, стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Об'єкт діяльності - процеси або (та) явища або (та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця (наприклад, технологія галузі, організаційно-економічна система тощо).

Освітньо-професійна програма підготовки - державний нормативний документ, в якому узагальнюється зміст навчання, встановлюються вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та професійної підготовки фахівця з даної спеціальності даного освітньо-кваліфікаційного рівня. Предмет діяльності (праці) - те, що суб'єкт має до початку діяльності і що підлягає трансформації у продукт.

Продукт діяльності (праці) - те, що отримано в результаті трансформації предмета в процесі діяльності. Процедура діяльності (праці) - це технологія (спосіб, метод) одержання бажаного продукту. Інформація про спосіб діяльності фіксується у вигляді програми або алгоритму на деяких матеріальних носіях.

Професія - здатність виконувати подібні роботи, які вимагають від особи певної кваліфікації. Професія вимагає визначеного кола знань та умінь.

Робота - певні завдання та обов'язки, що виконані, виконуються чи повинні бути виконані однією особою.

Спеціальність - категорія, що характеризує: у сфері освіти - спрямованість і зміст навчання при підготовці фахівця (визначається через об'єкт діяльності фахівця і відображає, насамперед, вид його діяльності і сферу застосування його праці); у сфері праці - особливості спрямованості і специфіку роботи в межах професії (зміст задач професійної діяльності).

Навчання за спеціальністю освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, спеціаліст або магістр передбачає вивчення узагальненого об'єкта діяльності фахівця, виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності таких, що задовольняють вимогам сфери праці до спеціальності.

Література

[1; 3;13; 16; 17; 19; 20; 24

Лекція 2.

Тема. Поняття «моделі» та «моделювання»

Мета. Сформувати поняття моделі, моделювання;сформувати уявлення про різновиди моделей їх класифікацію; моделювання як метод пізнання;

План.

1.Поняття «моделі» та «моделювання».

2.Типи моделей. Моделювання як метод дослідження об'єктів.

3. Моделі та способи їх зображення.

Базові поняття і терміни

Термін «**модель**» широко вживаний не лише в науковій літературі, причому залежно від ситуації в нього вкладається різний зміст. Слово «**модель**» походить від латинського «*modulus*», що означає міра, мірило, зразок, норма.

У найширшому сенсі під словом «**модель**» розуміють деякий образ об'єкта (зокрема, умовний чи уявний), що нас цікавить, або, навпаки — прообраз деякого об'єкта чи системи об'єктів. Наприклад, глобус — модель Земної кулі, фотографія — модель зображеного на ній об'єкта; карта — модель місцевості і т. ін. Що ж до розуміння моделі як прообразу, то можна згадати, наприклад, модель автомобіля, експоновану на виставці, за якою надалі поч-неться масове виготовлення таких автомобілів.

Під «**моделюванням**» розуміють дослідження об'єктів пізнання не безпосередньо, а непрямим шляхом, вивченням деяких інших допоміжних об'єктів.

Аналогією називають судження про будь-яку подібність у деякому сенсі двох об'єктів. Визначення ступеня істотності подібності чи відмінності об'єктів є умовним і відносним. Істотність подібності (відмінності) залежить від погляду спостерігача і визначається конкретною задачею. Сучасна наукова гіпотеза створюється, як правило, на підставі аналогії з виконаними на практиці науковими дослідженнями. Отже, аналогія пов'язує гіпотезу з експериментом.

Гіпотези й аналогії, що відбивають світ, який реально, об'єктив-но існує, мають бути наочними і зводитися до зручних для дослідження логічних схем. Такі логічні схеми, що спрощують міркування та логічні побудови або дають змогу проводити експерименти для уточнення природи явища, називаються **моделями**.

Іншими словами: **модель** — це деякий об'єкт-замінник об'єкта-оригіналу, що забезпечує вивчення деяких істотних, з погляду дослідника, властивостей оригіналу.

Заміщення одного об'єкта іншим із метою здобуття інформації про найважливіші властивості об'єкта-оригіналу за допомогою об'єкта-моделі називається **моделюванням**. Таким чином, моделювання полягає в заміні об'єкта моделлю з метою дістати інформацію про цей об'єкт, виконуючи експерименти з його моделлю. Теорія заміщення одних об'єктів (оригіналів) іншими (моделями) і дослідження властивостей об'єктів на їхніх моделях називається **теорією моделювання**.

Література

[1; 3;10;11;12;13; 16; 17; 19; 20].

Лукція 3.

Тема. Педагогічна компетентність викладача.

Мета. Ознайомити студентів із змістом, принципами та видами педагогічної компетентності викладача.

План.

1. Мета і завдання формування педагогічної компетентності.
2. Суть педагогічної компетентності.
3. Зміст педагогічної компетентності.
4. Принципи формування педагогічної компетентності.
5. Модель педагогічної компетентності.

Базові поняття й терміни:

Поняття “**компетентність**” (лат.competens – відповідний, здібний) означає коло повноважень будь-якої посадової особи чи органу; володіння знаннями, досвідом у певній галузі.

Під **професійною компетентністю** педагога розуміють особистісні можливості викладача, які дозволяють йому самостійно і ефективно реалізувати цілі педагогічного процесу. Для цього потрібно знати педагогічну теорію, уміти застосовувати її в практичній діяльності. “Компетентність” визначає рівень професіоналізму особистості, а її досягнення відбуваються через здобуття нею необхідних компетенцій, що є метою професійної підготовки фахівців.

Під **компетенціями** розуміємо сукупність взаємозалежних якостей особистості (знання, уміння, навички, способи діяльності), необхідних для якісної продуктивної діяльності. Компетентність визначаємо як володіння відповідними компетенціями.

Педагогічна компетентність є системою наукових знань, інтелектуальних і практичних умінь і навичок, особистісних якостей і утворень, яка при достатній мотивації та високому рівні професійності психічних

процесів забезпечує самореалізацію, самозбереження та самовдосконалення особистості педагога в процесі професійної діяльності.

Література

[1; 3;10;11;12;13; 16; 17; 19; 20].

Лекція 4.

Тема. Методи реалізації моделей успішного фахівця в умовах конкурентних відносин.

Мета. Розглянути один з найсучасніших методів реалізації моделі успішного фахівця на основі компетентнісного підходу.

План.

1. Компетентнісна модель спеціаліста.
2. Компетентнісна модель випускника сучасного вузу – спеціаліста та магістра.
3. Педагогічна модель вітчизняного фахівця.

Базові поняття і терміни

Модель спеціаліста – це деякий еталон, ідеал фахівця, який повинен бути підготовлений у вузі і який відповідає сучасним вимогам суспільства. Основні вимоги до спеціалістів відбиті в освітньо-кваліфікаційних характеристиках фахівців певного напрямку підготовки. На основі освітньо-кваліфікаційних характеристик створюється модель підготовки спеціаліста у вигляді освітньо-професійної програми, в якій відбито не тільки перелік навчальних предметів, але й результати опанування програми у вигляді знань, умінь, навичок.

Компетентнісний підхід став основою розробки стандартів вищої освіти нового покоління, а результати формування системи компетенцій є одним із ключових моментів оцінки якості знань.

Поняття «**компетенції**» включає: знання і розуміння (теоретичне знання академічної галузі, здатність знати й розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід’ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті).

Компетенції соціально-особистісні: розуміння та сприйняття етичних норм поведінки стосовно інших людей і стосовно природи (принципи біоетики);

Загальнонаукові компетенції: базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвиткові загальної культури та соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності; базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін; базові знання в галузі, необхідні для освоєння загальнопрофесійних дисциплін.

Модель підготовки спеціаліста – це опис педагогічної діяльності щодо формування професіоналізму спеціаліста. Модель підготовки спеціаліста включає в себе не тільки схему навчального плану і програму, але й сукупність навчальних завдань і способів їх розв'язання.

Компетентнісна модель спеціаліста-випускника являє собою опис того, яким набором компетенцій повинен володіти випускник вузу, до виконання яких професійних функцій він повинен бути підготовлений і якою повинна бути ступінь його підготовленості.

Міжособистісні компетенції передбачають індивідуальні здатності, пов'язані з умінням виказувати почуття і формувати стосунки, критичним осмисленням і здатністю до самокритики, а також соціальні навички, пов'язані з процесами соціальної взаємодії і співпраці, умінням працювати у групі, брати на себе соціальні та етичні зобов'язання.

Системні компетенції – це поєднання розуміння, відношення і знання, що дозволяють сприймати співвідношення частин цілого одна з одною і оцінювати місце кожного з компонентів у системі, здатність планувати зміни з метою удосконалення системи і конструювати нові системи. Системні компетенції вимагають засвоєння інструментальних і базових компетенцій як підґрунтя.

Компетентність – це інтегрований результат освіти, який співвіднесений з ціннісними і смисловими характеристиками особи, має практико-орієнтовану спрямованість.

Здатність – це психічний та фізичний стан індивіда, в якому він готовий до успішного виконання певного виду продуктивної діяльності.

Література

[3; 11; 12; 16; 19-21].

Лекція 5

Тема. Моделі успішного фахівця/

Мета. Встановлення основних складових, що входять до моделі фахівця на основі проведення досліджень різних наукових підходів щодо розробки моделі фахівця.

План

1. Конкурентне середовище як умова формування моделей успішного фахівця.
2. Класифікація моделей конкурентної поведінки фахівця у соціальному середовищі.

Базові поняття і терміни

Професіоналізм - досягнення високих професійних результатів. Професіоналізм розуміється як своєрідність психологічної організації особистості, зокрема як ставлення людини до праці і стану своїх професійно важливих якостей [5]. Тому можна розрізнити дві сторони професіоналізму: стан мотиваційної сфери людини (мотиви, сенси, цілі, задоволеність працею) і стан операційної сфери (прийоми, засоби діяльності, здібності, знання, уміння, навички) . Інтеграція вищезгаданих складових виражається в понятті «**модель фахівця**». Розрізняють модель фахівця і моделі підготовки фахівця, моделі початківця, досвідченого, успішного фахівця.

Література

[3; 11; 12; 16; 19-21].

Лекція 6.

Тема. Професійні якості викладача вищої школи

Мета. Встановлення основних складових особистісних якостей, що входять до моделі фахівця на основі проведення досліджень різних наукових підходів щодо розробки моделі фахівця.

План

1. Професійно важливі та особистісні якості викладача вищої школи

2.Професійна етика викладача вищої школи. Аналіз соціальної діяльності фахівця.

3.Особистісний потенціал фахівця.

4.Класифікація умінь соціальної діяльності.

Базові поняття і терміни

Професійна етика — це кодекс правил, що визначає поведінку спеціаліста у службовій обстановці, норм, які відповідають існуючим законам та відомчим нормативним документам, професійним знанням, стосункам у колективі, глибокому усвідомленню моральної відповідальності за виконання професійних обов'язків.

Професійна етика, крім того, це прикладна соціально-філософська дисципліна, яка вивчає походження, сутність, специфіку, суспільні функції морально-професійних норм і стосунків, закономірності їх розвитку на різних історичних етапах.

Завдання професійної етики в тому, щоб вивчити складний процес віддзеркалення професійних стосунків у моральній свідомості, у морально-професійних нормах, провести чітку межу між морально-професійними явищами і явищами професійної майстерності, вивчити суспільні завдання, цілі професії і їх значущість у соціальному прогресі, саме цим сприяючи їх успішному виконанню.

Література

[2;7; 12; 16; 19; 21; 23].

Лекція 7.

Тема. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.

Мета. Визначити структуру професійної діяльності та особливості діяльності викладача вищої школи.

План.

1.Моделювання навчального процесу.

2.Структура професійної діяльності.

3. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.

Базові поняття і терміни

Професійна діяльність — діяльність людини за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує фахівець. Функції професійної діяльності полягають у тому, щоб матеріально забезпечити робітника, який працює.

Освітня діяльність — діяльність, пов'язана з наданням послуг для здобуття вищої освіти, з видачею відповідного документа.

Література

[2;7; 12; 16; 19; 21; 23].

Організація роботи на семінарських заняттях

Завдання семінарського заняття. Важливою складовою університетської освіти є семінарські заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Основне завдання семінарських занять з курсу "Моделювання діяльності фахівця " полягає у обговоренні й засвоєнні закономірностей педагогічного спілкування, оволодінні культурою педагогічної взаємодії.

Підготовка до семінарського заняття. Під час підготовки до семінарських занять студенти повинні опанувати прийоми та методи самостійної роботи з педагогічною інформацією, засвоїти навички регуляції педагогічного процесу.

Готуючись до семінарського заняття, слід опрацювати монографічні дослідження та наукові статті (список літератури додається), скласти конспект опрацьованих джерел та тези відповідно до сформульованих проблем, докладний план виступу, а також контрольні запитання проблемного характеру для перевірки розуміння матеріалу семінарського заняття іншими студентами.

Працюючи з літературою, користуйтеся такими правилами роботи з джерелом інформації:

- 1) здійсніть попередній огляд матеріалу: ознайомтесь із обсягом та проблематикою, структурними частинами;

- 2) поставте запитання до джерела: дуже часто проста трансформація назви дає можливість сформулювати адекватні запитання;
- 3) прочитайте текст, шукаючи відповіді на сформульовані запитання;
- 4) осмисліть прочитане, тобто встановіть зв'язки між новою інформацією і тією, що вже відома, спробуйте підібрати приклади до нових ідей;
- 5) перекажіть прочитане, відповідаючи на запитання, що були сформульовані перед читанням;
- 6) зробіть огляд прочитаного матеріалу, пригадайте основні ідеї тексту, чітко сформулюйте відповіді на запитання.

Робота над складанням плану-конспекту та плану доповіді потребує ретельної праці з боку студента, вимагаючи залучення певних прийомів обробки інформації. Осмислене навчання потребує використання систематичних процесів для кодування та зберігання інформації у довготривалій пам'яті і для вилучення її звідти. Ці процеси називаються "метакогнітивними", тому що вони представляють собою способи набуття думок, а не самі думки.

До таких способів відносяться: резюмування (узагальнення); уточнення (конкретизація); схематизація та організація¹. Резюмування – це спосіб вилучення основної ідеї частини або цілого тексту. Уточнення є протилежним процесом, оскільки збагачує абстрактне положення конкретними прикладами, ілюстраціями, кресленням, аналогією та ін. Схематизація уявляє собою рамки або код для структурування інформації для того, щоб її можна було і зрозуміти, і зберігати у пам'яті. Організація як метакогнітивний процес передбачає надання матеріалу певної структури, а не знаходження вже існуючої структури у самому матеріалі.

Порядок роботи на семінарському занятті. Семінарські заняття проводяться у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів, доповідей, передбачають дискусію з вузлових питань теми. На виступ студента з доповіддю на семінарському занятті відводиться до 10 хвилин. Доповідь повинна бути логічно завершеним, обґрунтованим і систематизованим

викладом наукового питання, тобто необхідно чітко зазначити педагогічну проблему, сформулювати 2-3 проблемні запитання до аудиторії, зазначити спосіб розв'язання педагогічної проблеми, дату оцінку ефективності способу розв'язання.

Будь-яке твердження повинно бути обов'язково доведене, спиратися на аргументи. Виступ із доповіддю підлягає обговоренню у студентській групі та рецензуванню. Студенти повинні підготувати дискусійні запитання доповідачу, брати участь в обговоренні, рецензувати доповідь.

Отримані студентами оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. Опанування матеріалом семінарських занять у повному обсязі є обов'язковим для кожного студента. У випадку неготовності або пропуску семінару (незалежно від причин) студент зобов'язаний самостійно опрацювати відповідну тему.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

План семінарського заняття № 1

Тема: Моделювання: шляхи використання у практичній діяльності викладача вищої школи (2год.)

Мета: з'ясувати розуміння таких понять як „модель“, „моделювання“, оцінювання різноманітних підходів до визначення цих понять, важливість використання моделювання викладачами вищих закладів освіти у навчальному процесі.

1.Модель та моделювання: різноманітність підходів до визначення та класифікацій.

2.Моделювання як метод пізнання.

3. Використання моделювання для дослідження навчального процесу викладачами закладів вищої освіти.

4.Моделювання та експеримент.

5.Особливості застосування моделювання: умови та вимоги.

6.Проектування та моделювання у практичній діяльності викладача вищої школи.

Основні поняття

„Модель“, „моделювання», навчальний процес, проектування.

Запитання для перевірки знань

- 1.Окресліть різноманітність підходів до визначення понять „модель“ та „моделювання“.
2. Розясніть у чому полягає значення моделювання як способу пізнання.
- 3.Поясніть значення понять « Моделювання» та «експеримент».

Рекомендована література

[2;7; 12; 16; 19; 21; 23].

План семінарського заняття № 2

Тема. Моделювання навчального процесу у вищому навчальному закладі (2год)

Мета: визначення та з'ясування студентами ролі та місця використання моделювання та моделей у навчальному процесі вищої школи; формування правильного уявлення про „м'які“ та „жорсткі“ освітні моделі.

- 1.Характеристика основних освітніх моделей.
- 2.Приклади „м'яких“ та „жорстких“ освітніх моделей.
- 3.Синергетичний підхід щодо побудови „м'яких” освітніх моделей.
- 4.Особливості використання моделювання у навчальному процесі закладів вищої освіти.
- 5.Моделі як засіб та як дія у навчальному процесі.
- 6.Основні аспекти використання моделювання у навчальному процесі.
- 7.Вимоги щодо моделювання навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Основні поняття

Моделювання, моделі, „м'які“ та „жорсткі“ освітні моделі.

Запитання для перевірки знань

1. Поясніть значення понять „м'які“ та „жорсткі“ освітні моделі.
2. Які вимоги до моделювання начального процесу у вищому навчальному закладі.

Рекомендована література

[1; 3; 13; 16; 17; 19; 20; 24].

План семінарського заняття № 3

Тема: Особливості структуризації професійної діяльності фахівця (2 год)

Мета: розкриття суті понять „професійна діяльність“, „професійне самовизначення“, „професійний відбір“, „професійний підбір“.

1. Структура професійної діяльності: різноманітність підходів.
2. Професійний відбір, підбір.
3. Індивідуально-психологічні особливості фахівця. Вимоги професії до людини.
4. Професійне самовизначення людини в діяльності.
5. Класифікація професійної діяльності.
6. Рівні професійної діяльності, їх характеристика.
7. Основні етапи професійного становлення фахівця.

Основні поняття

„Професійна діяльність“, „професійне самовизначення“, „професійний відбір“, „професійний підбір“.

Запитання для перевірки знань

1. Проаналізуйте індивідуально-психологічні особливості фахівця
2. Дайте характеристику рівнів професійної діяльності,
3. Охарактеризуйте основні етапи професійного становлення фахівця.

Рекомендована література

[2; 4; 7; 14; 15; 18; 20; 22; 24].

План семінарського заняття № 4

Тема. Модель фахівця: модель професійної діяльності та модель підготовки фахівця

Мета: розкриття суті понять „модель фахівця“, „професійно важливі якості фахівця“, „професіоналізм“, „професійна компетентність“, „професійні здібності фахівця“, „професійні компетенції фахівця“; оцінити різноманітні підходи до аналізу професійної діяльності фахівця.

- 1.Різноманітні підходи до визначення суті поняття „модель фахівця“.
- 2.Особливості побудови моделі майбутнього фахівця.
- 3.Загальна схема побудови моделі фахівця.
- 4.Формування системи професійних знань, умінь та навичок.
- 5.Професійні здібності. Особистісні якості фахівця. Професійно важливі якості фахівця.
- 6.Професіоналізм та професійна компетентність фахівця. Основні етапи формування професіоналізму. Професійні компетенції професійного розвитку фахівця. Функціональний, структурний, процесуальний, задачний та ін. підходи до аналізу професійної діяльності фахівця. Особливості системного підходу до аналізу професійної діяльності фахівця.

Основні поняття

„Модель фахівця“, „професійно важливі якості фахівця“, „професіоналізм“, „професійна компетентність“, „професійні здібності фахівця“, „професійні компетенції фахівця“; професійна діяльність фахівця.

Запитання для перевірки знань

- 1.Визначте професійно важливі якості фахівця
- 2.Порівняйте зміст понять „професійна компетентність“, „професійні здібності фахівця
- 3.Поясніть поняття спеціалізації та її роль у професійній діяльності фахівця.

Рекомендована література

[3; 11; 10; 12; 16; 19; 21].

План семінарського заняття № 5

Тема: Структура професійної діяльності викладача вищої школи (2год)

Мета: розуміння особливостей професійної діяльності викладача вищої школи, розкриття основних етапів становлення викладача, аналізування кожного з етапів; розуміння студентами „Я-концепції“ викладача вищої школи, з'ясування ролі культури та етики у професійній діяльності викладача вищої школи.

1. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.

2. Професійна компетентність викладача вищої школи: професійні знання та вміння. Професійно важливі та особистісні якості викладача вищої школи.

3. Професійне становлення викладача вищої школи: адаптація, індивідуальний стиль професійної діяльності.

4. Професійні кризи („професійне вигорання“) та деформації у професійній діяльності викладача вищої школи.

5. Формування продуктивної Я-концепції викладача вищої школи. Культура викладача вищої школи як критерій та рівень його розвитку.

6. Процес професійної взаємодії викладача та студентів. Професійна етика викладача вищої школи.

Основні поняття

Професійна діяльність викладача, етапи становлення викладача, „Я-концепція“ викладача вищої школи, культура та етика.

Запитання для перевірки знань

1. Назвіть основні етапи формування професіоналізму.

2. Проаналізуйте професійну діяльність фахівця.

Рекомендована література

[1; 3; 13; 16; 17; 19; 20; 24].

План семінарського заняття № 6

Тема: Моделювання соціальної діяльності фахівця. Зміст освіти фахівця

Модель особистості фахівця (2 год)

Мета: з'ясувати суті соціальної діяльності фахівця, надати їй характеристику, здійснення підбору комплексу процедур та методів для проведення моніторингу професійного розвитку особистості.

1. Суть соціальної діяльності фахівця, її характеристика.

2. Структура особистості фахівця. Особистісний потенціал фахівця. Професійні здібності фахівця, професійно-важливі та особистісні якості фахівця, їх місце в структурі особистості фахівця.

3. Формування особистісно-професійних якостей в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.

4. Моніторинг професійного розвитку особистості.

5. Формування системи соціально-гуманітарних умінь Система особистісно-професійного самовдосконалення.

Основні поняття

Соціальна діяльність фахівця, моніторинг, професійний розвиток особистості.

Запитання для перевірки знань

1. В чому суть соціальної діяльності фахівця, її характеристика.

2. Які цілі освітньої та професійної підготовки фахівця

3. Дайте аналіз освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця.

Рекомендована література

[1; 3; 5; 8; 10; 17; 19; 20; 22].

План семінарського заняття № 7

**Тема: Умови ефективного виконання професійної діяльності.
Професійна взаємодія та професійне спілкування(2 год)**

Мета: розкрити суть „спілкування“ та вказати на особливості „педагогічного спілкування“, вказати на основні функції, види та рівні спілкування в процесі професійної взаємодії, скласти правила професійного спілкування, з'ясувати особливості ділової та міжособистісної взаємодії в процесі виконання професійної діяльності; з'ясувати мотивацію фахівця до виконання ним професійної діяльності, вказати на особливості виховного аспекту діяльності фахівця.

1. Соціальні позиції та ролі фахівців в процесі виконання професійної діяльності.

2. Спілкування як необхідна умова для професійної взаємодії. Рівні спілкування у професійній взаємодії, їх характеристика.

3. Основні способи спільної діяльності професійної взаємодії.

4. Організація професійної взаємодії на гуманістичній основі та її основних принципах. Ділова та міжособистісна взаємодія у професійній діяльності.
5. Трудовий колектив як соціальне середовище. Вплив психологічного клімату на ефективність виконання професійної діяльності.
6. Моделювання виробничих (педагогічних) ситуацій в процесі викладання навчальних дисциплін у закладах освіти.
7. Ділові, імітаційні та рольові ігри в процесі підготовки майбутнього фахівця.
8. Використання кейс-стаді та портфоліо у навчальному процесі закладу вищої освіти.
9. Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця.
10. Мотивація, активність та успіх у професійній діяльності.

Основні поняття

„Спілкування“, особливості „педагогічного спілкування“, основні функції, види та рівні спілкування, професійна взаємодія, професійне спілкування, ділова, міжособистісна взаємодія, професійна діяльність.

Запитання для перевірки знань

1. Охарактеризуйте структурування діяльності фахівця
2. Як формувати соціально-гуманітарні уміння викладача вищої школи.
3. Змодельуйте педагогічні ситуації.

Рекомендована література

[1; 3; 10; 11; 12; 13; 16; 17; 19; 20].

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Поняття діяльності, її філософський, психологічний і педагогічний аспекти.

План

1. Загальне поняття феномену діяльності та її моделювання.
2. Загальне уявлення про сутність діяльності.

Література

- . Гончаренко С. У. Український педагогічний словник – К.: Либідь, 1997. – 376с.
6. Гуржій А. М., Жук Ю. О., Волинський В. П. Засоби навчання: Навчальний посібник, – К.: ІЗМН, 1997. – 208 с.
7. Гуржій А. М., Орлова М. І., Шут М. І., Самсонов В. В. Засоби навчання загальноосвітніх навчальних закладів (теоретико-методичні основи): Навч. посібник – К.: НМЦ засобів навчання, 2001. – 95 с.

Тема 2. Особливості професійної діяльності.

План

- 1.Поняття моделювання та його особливості у соціально гуманітарних науках.
- 2.Особливості професійної діяльності викладача вищої школи
3. Моделювання як метод наукового пізнання.

Література

- Енциклопедія освіти України / Акад. пед. наук України; Головний ред. В. Г. Кремень – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
11. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 170с.
12. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: Інноваційні засоби і технології: Колективна монографія / За ред. В. Ю. Бикова та О. В. Овчарук, – К.: Атіка, – 2005. – 252 с.
13. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світові досягнення та українські перспективи / Під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: «К. 1. С.», 2004. – 112 с.

Тема 3.Сутність моделювання.

План

- 1.Моделювання як метод соціально гуманітарних досліджень.
- 2.Філософський аспект діяльності.
3. Психолого-педагогічний аспект діяльності.
- 4.Професійна діяльність фахівця.

Література

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
2. Курило В. М, Шепотько В. П. Освіта України і науково-технічний прогрес: історія, досвід, уроки – К.: Деміург, 2006. – 432 с.
3. Марек А. Я. Математическое моделирование профессиональной деятельности учителя: Монография / Под ред. И.М. Козловской – Л.: Евросвіт, 2003. – 428 с.
4. Мещанинов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: Монографія – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 460 с.

Тема 4. Особливості професійної та соціальної діяльності фахівця.

План

1. Аналіз професійної діяльності фахівця.
2. Загальна структура професійної діяльності фахівця Залежність між професійною діяльністю і професійною підготовкою фахівця.
3. Аналіз соціальної діяльності фахівця.
4. Соціальна компетентність фахівця у загальній системі його професіоналізму.
5. Призначення і структура соціальної діяльності фахівця.

Література

1. Павлютенков Є.М. Моделювання в системі освіти (у схемах і таблицях). – Х.: Основа, 2008. – 128 с. – (Б-ка журн. "Управління школою"; Вип.7(76)).
2. Педагогічні технології: наука - практиці: Навчально-методичний щорічник / О. І. Кульчицька, С. О. Сисоєва, Я. В. Цехмістер; За ред. С. О. Сисоєвої – К.: ВПОР, 2002. – Вип. 1. – 281 с.
3. Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М. Д. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 516 с.

Тема 5. Моделювання особистості фахівця, його професійної і соціальної діяльності.

План

1. Сутність і призначення моделі фахівця.
2. Особливості моделі фахівця.

3. Призначення і використання моделі фахівця, його професійної діяльності.

Література

1. Державний класифікатор України ДК 009-96.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників.
3. Система нормативних документів сфери праці: кваліфікаційні характеристики та посадові інструкції.

Тема 6. Технологія розробки моделі професійної і соціальної компетентності фахівця.

План

1. Нормативно-правова основа моделювання.
2. Технологія моделювання професійної та соціальної діяльності фахівця.
3. 3. Моделювання професійної діяльності фахівця-викладача вищої школи.
4. Моделювання соціальної діяльності фахівця-викладача вищої школи.

Література

1. Томашевський В. М. Моделювання систем – К.: ВНУ, 2005. – 352 с.
2. Формування інформаційного освітнього простору в процесі модернізації середньої загальної освіти: світові тенденції: Колективна монографія / За ред. В. Ю. Бикова та О. В. Овчарук – К.: «Педагогічна думка», 2007. – 292 с.

ЗАВДАННЯ

до колоквиуму за питаннями підсумкового контролю знань

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Поняття змісту освіти та його структури.
2. Поняття змісту навчання, його зв'язок із змістом освіти
3. Фактори, що детермінують формування змісту освіти.
4. Принципи та критерії відбору змісту освіти.
5. Зв'язок між змістом навчального матеріалу та майбутньою діяльністю фахівця.
6. Дидактичні моделі змісту навчання.
7. Теорії формування змісту освіти.
8. Напрями та принципи структурування змісту освіти.
9. Рівні формування змісту освіти.
10. Загальна схема формування змісту навчання.
11. Сутність освітньої та професійної підготовки майбутніх фахівців

12. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців
13. Особливості формування змісту освіти в умовах кредитно-трансферної системи.
14. Стратегічні завдання вищої освіти в Україні в сучасних умовах.
15. Завдання реформування змісту вищої освіти.
16. Пріоритетні напрями та шляхи реформування вищої освіти.
17. Людиноцентризм як філософська основа підготовки майбутніх фахівців.
18. Цілі освітньої та професійної підготовки за напрямом або спеціальністю, за спеціалізацією спеціальності.
19. Взаємозв'язок цілей підготовки майбутнього фахівця і цілей діяльності.
20. Формування цілей підготовки за циклами.
21. Формування змісту циклів підготовки.
22. Структура та зміст освітньо-професійної програми як моделі освітньої та професійної підготовки фахівця.
23. Взаємозв'язок освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо професійної програми.
24. Нормативна та варіативна частини змісту навчання..
25. Інформаційна база освітньої та професійної підготовки майбутніх фахівців.
26. Зміст та структура навчального плану підготовки фахівців за напрямом або спеціальністю.
27. Інваріантна та варіативна складові навчального плану.
28. Роль і місце програми навчальної дисципліни при формуванні змісту навчання.
29. Дидактичні вимоги, що висуваються до навчальної та робочої програми дисципліни.
30. Інформаційно-методичне забезпечення дисципліни.
31. Визначення цілей навчання за навчальною дисципліною.
32. Визначення рівня сформованості предметних умінь.
33. Структура та зміст навчальної програми дисципліни.
- Упорядкування структурно-логічних зв'язків розділів навчальних дисциплін.
34. Структура та зміст робочої програми навчальної дисципліни.
35. Тематичний план дисципліни (розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять).
36. Визначення видів та форм занять з дисципліни.
37. Визначення видів та форм контролю ступеню досягнення цілей підготовки за навчальною дисципліною.
38. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни.
39. Особливості формування змісту навчальної дисципліни в умовах кредитно-модульної системи.
40. Компетентнісний підхід до розробки програми дисципліни.

Контрольна робота з дисципліни
«Моделювання діяльності фахівця»

Варіант № 1

Теоретичні питання

1. Розкрити поняття «моделювання діяльності».
2. Охарактеризувати основні компоненти педагогічної діяльності.
3. Дати визначення «педагогічна техніка».

Тестові питання

1. Головними компонентами педагогічної діяльності є:

- а) «гуманістична спрямованість»;
- б) «професійна компетентність»;
- в) «здібності до педагогічної діяльності»;
- г) «педагогічне мовлення».

2. До структурних компонентів педагогічної діяльності належать:

- а) наявність педагогічного надзавдання;
- б) педагогічна спрямованість;
- в) володіння професійними знаннями й уміннями (навичками);
- г) володіння педагогічними засобами (методиками, технологією, технікою);
- д) відсутність інтуїції справедливого оцінювання.

3. До функціональних компонентів педагогічної діяльності належать:

- а) організаційні здібності педагога;
- б) конструктивні здібності педагога;
- в) комунікативні здібності педагога;
- г) інтуїція справедливого оцінювання;
- д) проєктувальні здібності педагога;
- е) оціночні здібності педагога.

Варіант № 2

Теоретичні питання

1. Опишіть професійно-важливі та особистісні якості фахівця, їх місце в структурі особистості фахівця.

2. Охарактеризуйте соціальну діяльність фахівця
3. Дайте визначення терміну «професіоналізму».
4. Розкрийте призначення основних способів спільної діяльності професійної взаємодії

Тестові питання

1. Вміння використовувати психофізичний апарат як інструмент виховного впливу, прийом володіння собою (власним організмом, настроєм, мовленням, увагою і уявою) і впливу на інших (вербальними і невербальними засобами) — це:

- А) педагогічна майстерність;
- Б) педагогічна техніка;
- В) професійна здатність;
- Г) професійна компетентність.

2. До критеріїв майстерності викладача належать:

- А) продуктивність;
- Б) діалогічність;
- В) оптимальність;
- Г) усі відповіді правильні.

3. Педагогічне мовлення повинне відзначатися такими ознаками:

- А) виразність;
- Б) правильність;
- В) чистота;
- Г) лаконізм;
- Д) штучність;
- Е) візуальність.

Варіант № 3

Тестові питання

1. Вміння використовувати психофізичний апарат як інструмент виховного впливу, прийом володіння собою (власним організмом, настроєм, мовленням, увагою і уявою) і впливу на інших (вербальними і невербальними засобами) — це:

- А) педагогічна майстерність;
- Б) педагогічна техніка;
- В) професійна здатність;
- Г) професійна компетентність.

2. До критеріїв майстерності педагога належать:

- А) продуктивність;
- Б) діалогічність;
- В) оптимальність;
- Г) усі відповіді правильні.

3. Для елементарного рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

- А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;
- Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;
- В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування та організація власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;
- Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будуванні діяльності на основі рефлексивного аналізу.

4. Для базового рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

- А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;

Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;

В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування і організація власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;

Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будувannya діяльності на основі рефлексивного аналізу.

5. Для досконалого рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;

Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;

В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування і організація власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;

Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будувannya діяльності на основі рефлексивного аналізу.

6. Для творчого рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;

Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;

В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування і організування власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;

Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будування діяльності на основі рефлексивного аналізу.

Індивідуальні завдання з предмету «Моделювання діяльності фахівця»

(Тематика рефератів і письмових повідомлень)

1. Моделювання навчального процесу закладу вищої освіти.
2. Особливості використання методу моделювання в навчальному процесі ВНЗ.
3. Моделювання як один з методів педагогічного дослідження.
4. Сучасні освітні моделі: загальна характеристика. „Жорсткі“ та „м'які“ моделі в освіті.
5. Моделювання як метод пізнання навколишньої дійсності.
6. Модель професійної діяльності: проблеми створення.
7. Структура професійної діяльності: різноманітність підходів.
8. Використання моделей викладачем вищої школи у навчальному процесі.
9. Моделювання та навчальний процес у вищій школі.
10. Моделювання педагогічних ситуацій у навчальному процесі вищої школи.
11. Професійний відбір, підбір. Професійне самовизначення людини в діяльності.

- 12.Індивідуально-психологічні особливості фахівця. Вимоги професії до людини.
- 13.Професійна етика (викладача вищої школи). Види професійної етики.
- 14.Основні етапи професійного становлення фахівця.
- 15.Професійна компетентність викладача вищої школи: професійні знання та вміння.
- 16.Професійне становлення викладача вищої школи: адаптація, індивідуальний стиль професійної діяльності.
- 17.Професійні кризи („професійне вигоряння“) та деформації у професійній діяльності викладача вищої школи.
- 18.Формування Я-концепції фахівця (викладача вищої школи).
- 19.Культура викладача вищої школи.
- 20.Процес професійної взаємодії викладача та студентів: проблеми та перспективи.
- 21.Ділові, імітаційні та рольові ігри в процесі підготовки майбутнього фахівця.
- 22.Використання кейс-стаді у навчальному процесі закладу вищої освіти.
- 23.Використання портфоліо у навчальному процесі закладу вищої освіти.
- 24.Професійний стиль викладача вищої школи.
- 25.Професійні комунікативні якості викладача вищої школи.

Індивідуальні завдання з теми:

«Моделювання соціальної діяльності фахівця. Зміст освіти фахівця»

(Тематика рефератів і письмових повідомлень)

1. Структура особистості фахівця. Особистісний потенціал фахівця.
2. Місце професійних здібностей в структурі особистості фахівця.
3. Професійно-важливі та особистісні якості фахівця.
4. Формування особистісно-професійних якостей в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.

5. Моніторинг професійного розвитку особистості: методи, процедури.
6. Створення системи особистісно-професійного самовдосконалення.
7. Соціальні позиції та ролі фахівців в процесі виконання професійної діяльності.
8. Вплив професійно-функціональної ролі на формування та розвиток особистості фахівця.
9. Спілкування як необхідна умова для професійної взаємодії. Функції спілкування.
10. Особливості педагогічного спілкування.
11. Особливості рольової поведінки фахівців.
12. Рівні спілкування у професійній взаємодії, їх характеристика.
13. Основні способи спільної діяльності у процесі професійної взаємодії.
14. Ділова та міжособистісна взаємодія у професійній діяльності.
15. Трудовий колектив як соціальне середовище. Стадії розвитку трудового колективу.
16. Вплив психологічного клімату на ефективність виконання професійної діяльності.
17. Професійна мотивація.
18. Зміст і структура психологічного клімату в освітніх організаціях.
19. Стратегії побудови ефективної професійної кар'єри.
20. Види психологічного клімату в організаціях та трудових колективах.
21. Саморегуляція психічного стану фахівця як запорука ефективної професійної діяльності.
22. Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця.
23. Зміст освіти фахівця.
24. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця. Нормативні документи.
25. Система теоретичних знань у змісті освіти підготовки фахівця.

Контрольна робота з предмету
«Моделювання соціальної діяльності фахівця
(для заочної форми навчання)

Варіант 1.

1. Педагогічні технології в сучасному освітньому просторі.
2. Особистісно орієнтована модель природничо-наукової освіти «Довкілля».
3. Моделі як об'єкти і методи дослідження в діяльності педагогічного працівника.

Варіант 2

1. Інформатизація регіональної системи освіти: загальний опис і основні компоненти реалізації.
2. Створення єдиного освітнього інформаційного середовища.
3. Моделювання складних систем.

Варіант 3.

1. Системний підхід й загальна теорія систем.
2. Математичні методи в теорії систем.
3. Інформаційні мережні технології в науці та освіті.

Варіант 3.

1. Оптимізація розміщення мережі освітніх закладів.
2. Планування як різновид моделювання.
3. Принципи планування. Система планів в управлінні навчальним закладом.

Варіант 3.

1. Система моделей планування й прогнозування.
2. Впровадження нових інформаційних технологій в діяльність керівника навчального закладу, його підрозділів.
3. Педагогічні умови та принципи моделювання планів роботи.

Варіант 4.

1. Модель комплексного планування організаційно-педагогічної діяльності навчального закладу: мета розробки моделі комплексного планування; загальна структура моделі.
2. Перспективне планування роботи навчального закладу.
3. Планування роботи підрозділів навчального закладу.

Варіант 5.

1. Види та структура планів роботи навчального закладу та його працівників.
2. Структура автоматизованої системи статистичної інформації про діяльність і розвиток загальноосвітньої школи.
3. Компетентнісна орієнтація сучасної освіти. Моделі впровадження.

Варіант 6.

1. Моделювання науково-дослідницької діяльності навчального закладу.
2. Концепція профільної школи. Моделі впровадження.
3. Моделі інноваційних шкіл.

Варіант 7.

1. Математичне моделювання професійної діяльності вчителя.
2. Впровадження нових інформаційних технологій в діяльність вчителя- предметника.
3. Моделі професійної компетентності вчителя школи.

Варіант 8.

1. Моделі розвитку професійної компетентності вчителя школи.
2. Моделі професійної компетентності керівника навчального закладу.
3. Моделювання педагогічних ситуацій у процесі навчання.

Варіант 9.

1. Моделі становлення (розвитку) професійної компетентності керівника навчального закладу.
2. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні.
3. Нові інформаційні технології у навчально-виховному процесі.

Варіант 10.

1. Моделювання в професійній діяльності викладача університету.
2. Інноваційні технології в професійній підготовці спеціалістів.

3. Поняття і сутність моделювання. Принципи моделювання.

Варіант 11.

1. Класифікація моделей. Приклади.
2. Інтеграція системи освіти України у світовий освітній простір.
3. Поняттєво-термінологічний апарат систем освіти і навчання.

Варіант 12.

1. Передумови появи, цілі та основні принципи відкритої освіти.
2. Імітаційне моделювання.
3. Методологічні основи статистичного моделювання та прогнозування.

Варіант 13.

1. Формування інформаційного освітнього простору в процесі модернізації середньої загальної освіти: світові тенденції.
2. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища педагогічних систем відкритої освіти.
3. Моделювання навчального середовища сучасної педагогічної системи.

Варіант 14.

1. Поняттєво-термінологічні проблеми дидактики. Модернізована модель принципів дидактики.
2. Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору.
3. Система фундаментальних та спеціальних умінь у змісті освіти фахівця.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

з курсу «Моделювання діяльності фахівця» для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи»

1. Різноманітність підходів до визначення понять „модель“ та „моделювання“.
2. Значення моделювання як способу пізнання. Класифікація моделей.
3. Види моделювання у науково-педагогічній літературі.

3. Моделювання як метод наукового дослідження. Моделювання та експеримент.
4. Використання моделювання для дослідження навчального процесу викладачами закладів вищої освіти.
5. Моделювання і проектування: спільне та відмінне.
6. Моделювання освітніх систем.
7. Характеристика основних освітніх моделей. „М'які“ та „жорсткі“ моделі.
8. Синергетичний підхід щодо побудови „м'яких“ освітніх моделей.
9. Використання моделювання в навчальному процесі.
10. Моделювання навчального процесу.
11. Використання моделювання у навчальному процесі вищого закладу освіти.
12. Вимоги щодо моделювання навчального процесу у вищому навчальному закладі.
13. Структура професійної діяльності.
14. Класифікація структурних елементів професійної діяльності: різноманітність підходів.
15. Професійний відбір, підбір. Індивідуально-психологічні особливості фахівця.
16. Вимоги професії до людини.
17. Професійне самовизначення людини в діяльності.
18. Класифікація професійної діяльності.
19. Рівні професійної діяльності, їх характеристика.
20. Основні етапи професійного становлення фахівця.
21. Поняття спеціалізації та її роль у професійній діяльності фахівця.
22. Особливості діяльності викладача вищого навчального закладу.
23. Модель майбутнього фахівця.
24. Особливості побудови моделі майбутнього фахівця.
25. Загальна схема побудови моделі фахівця.

- 26.Формування системи професійних знань, умінь та навичок.
- 27.Професійні здібності.
- 28.Особистісні якості фахівця.
- 29.Професійно важливі якості фахівця.
- 30.Різноманітність підходів до визначення поняття „професіоналізм“ та „професійна компетентність“.
31. Основні етапи формування професіоналізму.
- 32.Професійні компетенції майбутнього фахівця.
- 33.Аналіз професійної діяльності фахівця.
- 34.Функціональний, структурний, процесуальний, задачний та ін. підходи до аналізу професійної діяльності фахівця.
- 35.Особливості системного підходу до аналізу професійної діяльності фахівця.
- 36.Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.
- 37.Професійна компетентність викладача вищої школи: професійні знання та вміння.
- 38.Професійно важливі та особистісні якості викладача вищої школи.
- 39.Професійне становлення викладача вищої школи: адаптація, індивідуальний стиль професійної діяльності.
40. Професійні кризи („професійне вигорання“) та деформації у професійній діяльності викладача вищої школи.
- 41.Формування продуктивної Я-концепції викладача вищої школи.
- 42.Культура викладача вищої школи як критерій та рівень його розвитку.
- 43.Процес професійної взаємодії викладача та студентів.
- 44.Професійна етика викладача вищої школи. Аналіз соціальної діяльності фахівця.
- 45.Моделювання соціальної діяльності (модель особистості).
- 46.Структура особистості фахівця.
- 47.Особистісний потенціал фахівця.

- 48.Структурування діяльності фахівця.
- 49.Професійні здібності фахівця, професійно-важливі та особистісні якості фахівця, їх місце в структурі особистості фахівця.
- 50.Формування особистісно-професійних якостей в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.
- 51.Моніторинг професійного розвитку особистості.
- 52.Формування системи соціально-гуманітарних умінь.
- 53.Класифікація умінь соціальної діяльності.
- 54.Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця.
- 55.Моделювання ситуацій у професійній діяльності.
- 56.Система особистісно-професійного самовдосконалення.
57. Соціальні позиції та ролі фахівців в процесі виконання професійної діяльності.
- 58.Спілкування як необхідна умова для професійної взаємодії.
- 59.Рівні спілкування у професійній взаємодії, їх характеристика.
- 60.Основні способи спільної діяльності професійної взаємодії.
- 61.Організація професійної взаємодії на гуманістичній основі та її основних принципах.
- 62.Ділова та міжособистісна взаємодія у професійній діяльності.
- 63.Трудовий колектив як соціальне середовище.
- 64.Вплив психологічного клімату на ефективність виконання професійної діяльності.
- 65.Моделювання виробничих (педагогічних) ситуацій в процесі викладання навчальних дисциплін у закладах освіти.
- 66.Ділові, імітаційні та рольові ігри в процесі підготовки майбутнього фахівця.
- 67.Використання кейс-стаді та портфоліо у навчальному процесі закладу вищої освіти.
- 68.Моделювання виховного аспекту діяльності фахівця.
- 69.Мотивація, активність та успіх у професійній діяльності.

70.Зміст освіти фахівця.

71.Нормативні документи. Закон "Про вищу освіту".

72.Взаємозв'язок освітньо-кваліфікаційних та освітніх рівнів.

73. Система стандартів вищої освіти.

74. Державний стандарт, галузевий стандарт та стандарт вищого навчального закладу. Вимоги до стандартів. Функції стандартів. Складові стандартів.

75.Кваліфікація (професійна та академічна). Порівняльний аналіз кваліфікацій в Україні та закордоном.

76.Перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах України.

77.Цілі освітньої та професійної підготовки фахівця.

78.Цілі освітньої та професійної підготовки за спеціалізацією спеціальності.

79.Алгоритм складання освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

80.Освітньо-кваліфікаційна характеристика як модель професійної діяльності фахівця.

81.Структура освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

82.Система фундаментальних та спеціальних умінь у змісті освіти фахівця.

83.Система теоретичних знань у змісті освіти підготовки фахівця.

84.Зміст виробничої функції, типові завдання діяльності та відповідні уміння фахівця.

85.Вимоги до соціально значущих властивостей і якостей випускника вищої школи у вигляді системи здатностей і вмінь розв'язувати певні проблеми й завдання в процесі виконання професійної діяльності.

Рекомендована література

Базова

1. Асмолов А. Г., Нырова М. С. Нестандартное образование в изменяющемся мире: культурно - историческая перспектива / А. Г Асмолов, М. С. Нырова. - Новгород : АО«Новгород», 1993. - 124 с.

2. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Баллта ін.; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К. : Інформ. Системи, 2010. – 342 с.
3. Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования (психологические аспекты) / С. Л. Братченко. – М.:Смысл, 1999. – 137 с.
4. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». – К. : МОН України, 2005. – 35 с.
5. Гнезділова К. М. Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи : навч. посіб. / К. М. Гнезділова, С. О. Касярум. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2011. – 124 с.
6. Гура О. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності: навчальний посібник. – К.:Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
7. Енциклопедія освіти/голов.ред. В.Г.Кремень;члениредкол. І.Д.Бех, Н.М.Бібік, В.Ю.Биков та ін.; АПНУ.–К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
8. Закон про вищу освіту // Освіта. – 2002. - № 17. - С. 10.
9. Каташев В. Г. Педагогика высшей школы : Учеб. Пособие / В. Г. Каташев, Л. И.Соломко, Г. У. Матушанский, О. В. Захарова, Л. И. Тарарина: под общ. Ред. В. Г. Каташева.– Изд. 2-е, без изменений. – Казань : Изд-во Казан. Гос. Тех Университета, 2005. – 395 с.
10. Козловський Ю. М. Моделювання наукової діяльності вищого навчального закладу :теоретико-методологічний аспект / Ю. М. Козловський [Монографія]. – Львів : Сполум,2012. – 484 с.
11. Корнетов Г.Б. Цивилизационный подход к изучению всемирного историко-педагогического процесса/Г.Б.Корнетов.–М.:Просв.,1994.–265 с.
12. Кравцов Ю. С. Філософське призначення освіти у морально правовій ідентифікації людини : монографія / Ю. С. Кравцов ; Дніпродзерж. держ. техн. ун-т (ДДТУ). –Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2012. – 254 с.
13. Краевский В. В., Бережнов Е. В. Методология педагогики: новый этап / В. В. Краевский, Е. В. Бережнов. – М. : Изд. центр «Академия», 2008. – 400 с.
14. Краевский В. В. Методология для педагога: теория и практика / В. В.Краевский, В.М. Полонский. – Волгоград : Перемена, 2001. – 324 с.
15. Кудіна В. В., Соловей М. І., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи. – К.: Ленвіт, 2007.– 194 с.
16. Кушнір В. А. Системний аналіз педагогічного процесу : методологічний аспект / В. А. Кушнір. – Кіровоград : Видавничий центр КДПУ, 2001. – 348 с.

17. Наволокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. / Н. П. Наволокова. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 360 с.
18. Національна доктрина розвитку освіти. – К.: Знання, 2007. – 364 с.
19. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу : документи і матеріали (травень-грудень 2004 р.). – Ч. 2 / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. ; під ред. В. Г. Кременя. - Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2004. – 202 с.
20. Павлова Т. А. Методи активного соціально-психологічного навчання [Текст]: навч. посіб. / Т. А. Павлова, Н. В. Матяш. – М.: Академія, 2007. – 289 с.
21. Падалка О.С., Нісімчук А.С., Смолюк І.О., Шпак О.Т. Педагогічні технології. Навчальний посібник / Падалка О.С., Нісімчук А.С., Смолюк І.О., Шпак О.Т. – К.: Вид-тво «Укр. енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 1995. – 256 с.
22. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб./ за ред. І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2003. – 240 с.
23. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології : інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти / І. П. Підласий. – К. Видавничий дім «Слово», 2004. – 616 с.
24. Плахотнік О. В. Модернізація університетської освіти засобами інноваційних технологій / О. В. Плахотнік // Збірник наук. Праць КНУ ім. Т. Г. Шевченка. – Вип. 4. – 2006. – С. 199-205.
25. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: Академвидав, 2002. – 135 с.
26. Приходько В. М. Словник основних термінів і понять з моніторингу якості освіти та превентивного виховання / В. М. Приходько. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 128 с. – (Бібл. журналу «Управління школою»; Вип. 02 (98)).
27. Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому закладі освіти : кол. монограф. дослідж. / П. В. Мельник [та ін.]; наук. ред. Н. В. Ківенко, Ю. П. Чорноморець; Держ. податкова адмін. України, Нац. ун-т держ. податкової служби України. – Ірпінь : [б.в.], 2010. – 255 с.
28. Прогностическая концепция целей и содержания образования / Под ред. И. Я. Лернера, И. К. Журавлева. – М. : Ин-т теор. пед. и международных исследований в образовании РАО, 1994. – 131 с.
29. Сериков В.В. Личностный подход в образовании: концепция и технология / В. В. Сериков. – Волгоград: Волгоградский пед. ун-т. – 1999. – 234 с.
30. Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : [моногр.] / С.О. Сисоєва. – Хмельницький : ХГПА, 2008. – 328 с.
31. Пономарев А. С. Модель специалиста как источник выбора и обоснования содержания профессионального образования: Текст лекций. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. – 58 с.

32. Романовский А. Г., Пономарев А. С., Фомина М. В. Содержание образования как педагогическая категория. Учеб. пособие. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. – 68 с.

33. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: Наукова думка, 2000. – 210 с.

Допоміжна

34. Андреев В. И. Педагогика. Учебный курс для творческого саморазвития / Ред. В. И. Андреев. – [2-е изд.] – Казань : Центр инновационных технологий. – 2000. – 600 с.

35. Артамонова Е. И. Философско-педагогические основы развития духовной культуры учителя / Е. И. Артамонова. – М. : МАНПО, 2011. – 240 с.

36. Банк інноваційних педагогічних технологій / Автор-упорядник Л. В. Галіцина. – К. : Шкільний світ, 2012. – 104 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).

37. Бойченко М. А. Моделі і технології виховання в зарубіжних країнах: [навч. посіб.] / М. А. Бойченко; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми : Мрія, 2012. – 141 с.

38. Вознюк О. В. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід: монографія / О. В. Вознюк, О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 684 с.

39. Гонтаровська Н. Б. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості: монографія / Н. Б. Гонтаровська ; НАПН України, Ін-т пробл. виховання. – Д. : Дніпро – VAL, 2010. – 622 с.

40. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: [Монографія] / Л. І. Даниленко. – К.: Міленіум, 2004. – 340 с.

41. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

42. Єрмаков І. Г. Виховання життєтворчості : моделі виховних систем / І. Г. Єрмаков. – Х. : Вид. група «Основа», 2006. – 224 с.

43. Соловьев В. С. Оправдание добра [Монография] / В. Соловьев. – М. : Институт русской цивилизации, Алгоритм, 2012. – 656 с.

44. Софій Н. А. Інноваційні методи навчання та викладання : теоретичне підґрунтя та методика використання. / Н. А. Софій. – К. : Проект «Рівний доступ до якісної освіти», 2007. – 360 с.

45. Тенищева В. Ф. Интегративно-контекстная модель формирования профессиональной компетенции : автореф. дисс... докт. пед. наук: 13. 00. 01 / В. Ф. Тенищева. – М., 2008. – 44 с.

46. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

47. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г.

Кременя. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 472 с.

48. Чермит К. Д. Вища освіта: реалії та перспективи / К. Д. Черміт, В.

Г.Левченко. -Харків : Растр – 7, 2001. – 202 с.

49. Швалб Ю. М. Психологические модели целеполагания / Ю. М. Швалб. – К. :
Стилос, 1997. – 240 с.

15. Інформаційні ресурси

1. www.intellect-invest.org.ua/collaboration

2. library.lp.edu.ua/high__

1 54

Моделювання діяльності фахівця: Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів /авт.-упоряд.В.М. Ковальчук.– Івано-Франківськ. Вид. Прикарпат. нац. ун-ту .ім.В.Стефаника,2016р. – 50с.